

Region Indre Midt-Troms

Bardu Dyroy Lavangen Målselv Salangen

VURDERINGSRAPPORT

Salangen skole - Salangen

Vurderingsområde

KLASSELEDELSE

11.-14. april 2011

1 Innledning

Om regionen:

15 skoler i fem kommuner i Region Indre Midt Troms har gått sammen om ekstern vurdering i lokalt vurderingsarbeid.

Bardu, Dyrøy, Lavangen, Salangen og Målselv vil gjennomføre ekstern vurdering på tvers av kommunegrenser, gjennom en felles nedsatt vurderingsgruppe.

Hvorfor skolevurdering:

- I følge forskrift til opplæringsloven § 2 - 1 første ledd, skal skolen jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå målene i generell del og fagdelene av læreplanen.
- Skolen skal over tid foreta vurderinger og undersøkelser relatert til alle mål i læreplanverket. Skolen skal analysere resultatene av undersøkelsene, trekke konklusjoner og iverksette tiltak som følge av dette.
- Den skolebaserte vurderingen skal være til hjelp i arbeidet med skoleutviklingen og bidra til at personalet får økt innsikt i sammenhengen mellom rammefaktorer, prosesser og resultat. En innsikt som igjen skal bidra til å øke elevenes utbytte av opplæringen.
- Det bør legges til rette for at de parter som deltar i analyse- og konklusjonsarbeidet har nødvendig kompetanse. Konklusjonene av den skolebaserte vurderingen bør skriftliggjøres og kommuniseres til berørte parter.
- Skoleeier har ansvar for regelmessig å vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen bidrar til å nå de målene som er fastsatt i den generelle delen av læreplanen og i de enkelte læreplanene for fag.
- Skoleeier skal medvirke til å etablere administrative systemer og innhente statistiske og andre opplysninger som er nødvendig for å vurdere tilstanden og utviklingen innenfor opplæringen. (Opplæringsloven §13.10)

Hvorfor ekstern vurdering?

Formålet er at den eksterne vurderingen skal være til hjelp i arbeidet med pedagogisk kvalitetsutvikling i skolen. På kort tid og gjennom en enkel prosess får skolen hjelp fra utenforstående til å vurdere seg selv og sin egen praksis.

Hvem er vurderingsgruppa?

7 personer i Region Indre Midt Troms er engasjerte i vurderingsgruppa. Disse har bred pedagogisk bakgrunn og skal vurdere de skolene som deltar. Hver skole skal vurderes hvert fjerde år. Ett vurdererpar gjennomfører vurdering på hver skole. Ingen skal vurdere sin egen skole og helst ikke skoler i egen kommune.

Hva gjør vurderingsgruppa?

Skolen, i samarbeid med skoleeier, velger et fokusområde for vurdering. Vurderingsparet forbereder selve vurderingen gjennom et første møte med skolen. De utarbeider kriterier, velger metode og verktøy tilpasset den enkelte skoles vurderingsområde. De gjennomfører et vurderingsarbeid, og skriver en rapport som legges frem for skolen i slutten av vurderingsuka.

Vurderingsgruppa sin oppgave er å speile praksis opp mot vurderingskriteriene. Vurderingen er ikke en rådgivning, men skal primært være til hjelp og støtte for det interne utviklingsarbeidet på egen skole.

Rapporten

Vurderingsgruppa skriver en rapport om resultatet av vurderingen. Rapporten trekker fram skolen sine sterke sider og peker på eventuelle utfordringer den har. Rapporten gir også informasjon om rammene for vurderingen – tidsbruk, metodevalg, verktøy m.m. Vurderingen tar ikke mål av seg til å gi et fullstendig bilde av skolen, men er et bidrag til hva en bør arbeide videre med innen det området som er vurdert. Det er ønskelig at de redskaper og metoder som er blitt brukt, kan overføres til det interne utviklingsarbeidet skolen årlig arbeider med.

2 Om skolen

Salangen skole har rundt 200 elever fordelt på 5.-10. årstrinn med to paralleller på alle trinn.

Skolen ble tatt i bruk i 1957. Andre byggetrinn kom i 1964 og det tredje i 1968. Skolen står nå overfor en omfattende utbygging og vedlikehold der det også skal bli plass til elevene i 1.-4. trinn, som i dag holder til på Vasshaug skole.

Skolen har rektor og tre inspektører med et samlet personale på ca. 40.

Skolen har valgt "Salangen skole – klar for verden" som visjon. Ut fra denne visjon, har skolen formulert følgende verdier:

- Salangen skole skal være en trygg skole
- Salangen skole skal være en sporty skole
- Salangen skole skal være en engasjert skole
- Salangen skole skal være en kunnskapssøkende skole
- Salangen skole skal være en inkluderende skole

3 Vurderingsområde

Salangen skole har bedt om vurdering på tema "klasseledelse". Klasseledelse er et stort tema og et tema som behøver utdypning og avklaring innad i personalet. Det er viktig at alle parter har samme forståelse av temaet. Glansbildet er utformet i tråd med en felles forståelse for hva klasseledelse er.

4 Vurderingskriterier for glansbilde

I vurderingsuka har vi vurdert skolens praksis opp mot et ideelt glansbilde på klasseledelse. Kriteriene på glansbildet er utformet i henhold til tegn på god kvalitet og i tråd med lov og forskrifter på området. Når vurderingsparet gjennomfører en vurdering blir kriteriene sammenlignet med den informasjonen som er samlet inn – gjennom observasjon og intervju i selve vurderingsuka, ståstedsanalysen, elevundersøkelsen, nasjonale prøver og eventuelle andre tester og undersøkelser om skolens praksis og resultat.

Glansbilde klasseledelse – Salangen skole

KRITERIUM	TEGN PÅ GOD KVALITET
<p>Læringsmiljøet i klassen er godt og inkluderende.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Det fysiske miljøet er godt. • Det er ingen mobbing. • Ingen elever blir utestengt. • Vi opplever ikke rasisme. • Det er ikke bruk av vold. • Elevene trives godt.
<p>Læreren er en tydelig og trygg voksenperson som bidrar til at elevene er motiverte for læring.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Det er gode relasjoner mellom lærer og elever. • I klassen er det et rolig og godt arbeidsmiljø. • Læreren er en god leder som samler elevene i klassen. • Læreren ser alle elevene i klassen. • Vi er trygge på læreren vår. • Læreren vår er tydelig i det han/hun mener. • Læreren vår snakker tydelig, er trygg i faget, og vi skjønner hva han / hun sier. • Elever og lærere kjenner til og følger gjeldende regler.
<p>Elevene opplever at de har medbestemmelse i skolehverdagen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elevene opplever at de har medbestemmelse. • Elevene får være med å drøfte spørsmål i forbindelse med egen opplæringen.
<p>Klasseledelse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Læreren har høy bevissthet om betydningen av relasjonen lærer – elev, og tar ansvaret for kvaliteten på denne relasjonen. • Læreren gir tydelige instruksjoner og beskjeder. • Læreren gir direkte instruksjoner om arbeidsinnsats, læringsmål og

Skolen som lærende organisasjon.

atferd.

- Læreren har etablert et positivt klima og arbeidsro.
- Læreren legger vekt på å utvikle elevenes læringsstrategier.
- Undervisningen har markert start og avslutning og en tydelig struktur.

- Personalet har en felles forståelse av hva klasseledelse er.
- Klasseledelse er regelmessig tema på planleggingsdager, i fellestida og på teammøter, og det settes av tid til dette.
- Hvis en lærer strever med klasseledelse, er det kultur og arena for å be om hjelp fra rektor og de andre lærerne.
- Hvis/når lærere strever med klasseledelsen, støtter og veileder rektor lærerne og om nødvendig kan ressurser bli omdisponert for å sette inn tiltak som forebygger.
- Kollegiet har et felles ansvar for elevene ved skolen.

5 Deltakerne i vurderingsarbeidet

Interne deltakere: Elever, personale, ledelsen og foresatte.

Temaet griper inn i skolehverdagen både for elever, personale, ledelse og foresatte, og vi har valgt å inkludere disse i vår informasjonsinnhenting.

Eksterne deltakere:

Hanne Mari Sørgaard Lindland og Oddbjørn Njøs. I tillegg deltar Lill Sandbakken og Trine Lise Nerdal som observatører.

6 Tidsbruk

Det er avsatt fire dager til å vurdere skolen. Under selve vurderingen er vurderingsparet på skolen hele dager. Skolen får rapporten umiddelbart etter disse vurderingsdagene. I forkant og underveis forbereder vurdererparet informasjon, metoder, verktøy og driver informasjonsarbeid og oppsummeringer.

Januar	Bestilling	Skolen
Uke 2	Valg av vurderere	Regionen
Uke 7	Utarbeidelse av glansbilde	Vurdererne
Uke 9	Kontakt med skolene Framdriftsplan Presentasjon av glansbilde Skisse av vurderingsuka Godkjenning av glansbilde Dokumentasjoner	Vurdererne Skolen
Uke 11	Utarbeidelse av intervjuguide Utarbeidelse av observasjonsguide Plan for vurderingsuka: 11.-14. april:	Vurdererne

	<p>Mandag 11. april: 0830-0915 Observasjon 5. trinn 0920-1005 Observasjon 6. trinn 1025-1100 Intervju 5. trinn 1140-1215 Intervju 6. trinn 1230-1400 Rapportskriving 1415-1500 Intervju lærere mellomtrinnet 1500-1530 Møte med rektor 1600-1800 Rapportskriving 1800-1930 Møte med utvidet FAU</p> <p>Tirsdag 12. april: 0830-0915 Observasjon 8. trinn 0920-1005 Observasjon 9. trinn 1020-1105 Observasjon 10. trinn 1140-1215 Intervju 8. trinn 1230-1305 Intervju 9. trinn 1330-1400 Intervju 10. trinn 1415-1500 Intervju lærere ungdomstrinnet</p> <p>Onsdag 13. april 0830-1100 Rapportskriving 1140-1215 Eventuell tilleggsobservasjon 1230-1400 Rapportskriving 1415-1500 Eventuell tilleggsintervju 1500-1800 Rapportskriving</p> <p>Torsdag 14. april 0800-1200 Rapportskriving 1230- Rapporten leveres rektor til gjennomlesning 1330-1400 Møte med rektor og diskusjon rapport 1415-1500 Presentasjon av rapporten i samlet kollegium. Representant fra skoleeier og FAU oppfordres til å delta.</p>	
Uke 13	Ferdig forberedelser	Vurdererne
Uke 41	Tilbakemelding fra rektor	Skolen

7 Metoder

Vurderingsområdet og tid til disposisjon virker inn på valg av metode. Vanlige metoder er innhenting av skriftlig dokumentasjon, ståstedsanalyse, strukturerte gruppesamtaler, samtale med rektor, møte og observasjon. All informasjon om skolen speiles opp mot utarbeidet glansbilde for vurderingsområdet.

I denne vurderingen er følgende metoder benyttet:

Utarbeidelse av kriterier og tegn på god praksis

Bruk av intervjuguider

Observasjon

Møte med foresatte

Møte med rektor og lærere

8 Skolen sine sterke sider innen vurderingsområdet

Vi har observert en skole der alle elever og lærere trives godt, vi har møtt trivelige og tilfredse barn.

Læringsmiljøet i klassen er godt og inkluderende

Det fysiske miljøet bærer preg av en nedslitt skole, den skal pusses opp, men på tross av det var det i noen av klasserommene gjort forsøk på å gjøre det trivelig i form av plakater, tegninger med mer.

Hovedinntrykket er at elevene trives godt både i timene og friminuttene. Vi hørte verken om vold eller utestegning. Foreldre, lærere og elever opplever ikke at det er mobbing eller rasisme på skolen. Skolen har egen mobbeplan og utdannede ART-instruktører, dette blir i liten grad trukket fram.

Læreren er en tydelig og trygg voksenperson som bidrar til at elevene er motiverte for læring

Vi opplevde at det er gode relasjoner mellom lærere og elever, og mellom elevene. I samtlige klasser vi besøkte var det veldig god arbeidsro. Det er lærerne som har kontroll, og det er gode rutiner for å be om hjelp. De fleste lærerne gikk rundt i klassen for å hjelpe elevene. Lærerne ser alle elevene i klassen og det synes som elevene er trygge på sin lærer. Lærerne var tydelig og virket faglig kompetente lærere, noe foreldrene understreket.

Elevene opplever at de har medbestemmelse i skolehverdagen

Skolen har elevråd, og elevene har begrenset medbestemmelse, slik som aktiviteter i friminuttene og spesielle arrangement. Foreldrene trakk frem det flotte arrangementet til jul.

Klasseledelse

Lærerne er bevisste i betydningen av god relasjon mellom lærer og elev, og partene har respekt for hverandre.

Vi observerte at i de fleste klassene gav lærerne tydelig instruksjoner og beskjeder. Det var meget god arbeidsro i alle klasser. Vi så eksempler på markert start og avslutning av timene, blant annet ved at alle hilser ved start av dagen. I de fleste klassene reiste elever seg når noen kom inn i klasserommet. Vi så tilfeller av gode rutiner med oppsummering, videre tips, vurdering og beskjeder avslutningsvis i klassen før timene var slutt. Men dette er et område som kan utvikles videre.

Skolen som lærende organisasjon

Hvis en lærer strever med klasseledelse, er det kultur og arena for å be om hjelp fra rektor og de andre lærerne. Vi opplever at rektor er veldig inkluderende og det støttes fra både elever, lærere og foreldre. Lærerne

uttalte at de får hjelp hvis de ber om det. Det er alltid åpen dør hos rektor både for elever, lærere og foreldre.

Det at lærerne skal ha et felles ansvar for alle elevene på skolen, ble forbedret etter teamorganiseringen ble innført i 2001. Men også her er det et stykke vei å gå.

9 Skolen sine utviklingsområder

Læringsmiljøet i klassen er godt og inkluderende

Læreren er en tydelig og trygg voksenperson som bidrar til at elevene er motiverte for læring

Det gikk frem av intervju, både av elever og lærere, at skolens regler ikke er særlig kjent. Både elever og lærere mener at lærerne praktiserer regelverket ulikt, noe som gjør elevene utrygge. Elevene hevdet at spesielt bruken av anmerkninger varierer fra lærer til lærer. Noen var flittige i bruken mens andre brukte det lite. Noen elever kunne føle seg urettferdig behandlet når de mente anmerkningen ble gitt til feil person. De hevdet at de ikke viste om at de hadde fått anmerkning før de kom hjem og så det på fronter. I slike tilfeller går veien direkte til rektor for å klage. Forøvrig mente elevene at lærerne burde snakke med dem før anmerkning ble gitt, slik at de hadde anledning å kommentere. Det kom også frem at noen hadde uskrevede regler, og både elever og foreldre viste til regler om gult og rødt kort som ikke blir praktisert.

Generelt er regleverket her på skolen lite diskutert, og det vil være en fordel at tema blir tatt opp. Dette er også et sterkt ønske fra elevene.

Vi så Regler for friminutt samt Antimobbeerklæringer oppslått på noen klasserom, men vi har ikke observert gjeldende ordensreglement på noen klasserom. Vi viser her til skolens ordensreglement av 17.12.03, der aktuelle reaksjonsmåter er listet opp.

Elevene opplever at de har medbestemmelse i skolehverdagen

Ingen av elevene uttrykte at de har medbestemmelse på Salangen skole, bortsett fra det som vi har notert under punkt 8.

(En elev sa i intervjuet at han hadde lest på internett at medbestemmelse er noe de har på andre skoler).☺

De gav også uttrykk for at de så å si ikke fikk drøfte spørsmål i forbindelse med egen opplæring. Imidlertid gav lærerne uttrykk for at de mener det er nødvendig at de har den fulle styring av elevenes opplæring.

Når det gjelder elevsamtaler fikk vi også inntrykk av at det praktiseres ulikt, og at det ikke er samarbeid mellom trinnene om hvordan elevsamtaler skal organiseres. Det kom frem i intervjuet med lærerne at det er ulik forståelse i personalgruppa av hva elevsamtaler er og hvordan den skal brukes. Elever uttrykte at de ønsker elevsamtaler uten foreldre til stede.

På spørsmål til lærerne om skolen gjennomfører § 9a var svaret at den kjenner de ikke til. Det ble uttalt fra rektor at skolen har et skolemiljøutvalg, men vi stiller spørsmål om aktiviteten. Dette er et viktig tema som Fylkesmannen blant annet har tilsyn på i kommunene.

Klasseledelse

Vi kunne i liten grad observere at lærerne gav tydelige instruksjoner om læringsmål og arbeidsinnsats. Det var generelt sparsomt med positiv tilbakemelding til elevene. Dette bekreftet elever i intervju. Noen få elever fikk et klapp på skuldra eller direkte ros for arbeidsinnsatsen.

Vi observerte at alle elevene arbeidet på samme måte med samme innhold. Vi savner varierte læringsstrategier, og at elevene kan arbeide mer tilpasset etter eget behov. Mål er i liten grad formulert og dermed blir det vanskelig for elevene å arbeide målrettet.

Vi observerte ingen tydelige oppsett av timens/dagens struktur i noen av klassene. I noen av klassene var det heller ingen markert avslutning av timen.

Når det gjelder utformingen av ukeplaner, var det stor forskjell fra klasse til klasse. Noen av planene minner mer om en lekseplan enn en ukeplan. Dette kom også frem i intervjuene med elevene, som sa at innholdet i ukeplanene er helt forskjellig på trinnet. Foreldrene ønsker at ukeplanen lages etter felles mal for hele skolen.

Skolen som lærende organisasjon

Personalet har ikke en felles forståelse av hva klasseledelse er, og det er heller ikke noe tema på planleggingsdager eller team-møter.

10 Ideer til videre arbeid med utviklingsområdene

KLASSELEDELSE

Det er viktig at det settes av tid på planleggingsdager og underveis i skoleåret til å diskutere, prøve ut og dele erfaringer med klasseledelse. Det er også viktig at hele personalgruppa har fokus på dette arbeidet og at det forankres i ledelsen.

Vi henviser til:

- Utdanningsdirektoratets hjemmeside: Håndbok om læringsmiljø: Materiell for helhetlig arbeid med læringsmiljøet (vedlagt)
- Håndbok i klasseledelse, Høgskolen i Stavanger
- Håndbok i klasseledelse, Blomhaug skole
- Terje Ogden: Kvalitetsbevissthet i skolen kapittel 2, "Klasseledelse"
- Erling Roland: Elevkollektivet kapittel 8, "Overganger og god start"
- Forskningsrapport v/ J. Hettie

Tips: Regionkurs 19. mai 2011, på Finnsnes v/Thomas Nordahl☺

Fra Udirs håndbok vil vi sitere:

Gode fremgangsmåter for effektiv klasseledelse:

- God og systematisk undervisningsplanlegging
- Kollektiv formidling i starten av timen
- Entydige faglige mål som formidles til elevene
- Tydelig tilbakemelding til elevene
- Positiv tilbakemelding på effektive læringsaktiviteter
- Klar avslutning og oppsummering

INVOLVERING AV ELEVENE

Elevene var samstemte i at de ikke hadde medbestemmelse. I den forbindelse vil vi igjen henvise til håndboken fra Udir, fra kapittel:

“Involvering av elever i arbeidet med læringsmiljøet” heter det:

- La elevene få komme med synspunkter, men marker alltid at det er læreren som har ansvar for opplæringen.
- Snakk med elevene om forskjellen på medbestemmelse og rett på å bestemme selv.
- Snakk med elevene om deres formelle rettigheter angående medbestemmelse både som enkeltelever og gjennom elevråd og skolemiljøutvalg.
- Ta alltid utgangspunkt i elevenes modning, tidligere erfaring og evne til å ta ansvar.
- Gjør elevene bevisste på hvordan man kan påvirke og utvikle læringsmiljøet i klasse og på skolen.
- Gjennomfør systematiske og planlagte elevsamtaler.
- Gjør spørsmål om involvering av elevene til en sak om skolens kultur.

TILPASSET OPPLÆRING

Noen ideer om tiltak for tilpasset opplæring:

- Læringstrategier og metoder bør varieres i alle klasser
- Det kan være en fordel at elevene får være med å si sin mening om hvordan de lærer best.
- Åsplaner, halvårsplaner og ukeplaner kan med fordel lages etter et fast mønster som gjelder hele skolen. Også her kan elevene få komme med innspill. Slike planer kan med fordel gjøres mer synlig i klasserom og på skolens hjemmeside/fronter.

11 Rapportering til skoleeier

Skoleeier er representert når rapporten legges frem. Rapporten sendes umiddelbart skolefaglig ansvarlig, som formidles til politisk nivå i kommunen.

Innen 6 måneder etter at skolevurderingen har funnet sted, sender rektor en rapport tilbake til skoleeier om hvordan skolene har arbeidet videre med utviklingsområdene sine. Eventuelt kan denne rapporteringen sees i sammenheng med årsmeldingen. Denne rapporten sendes skoleansvarlig for klargjøring til politisk utvalg.

Vedlegg 1
Samtaleguide pedagogisk personale

<p>Læringsmiljøet i klassen er godt og inkluderende</p>	<p><i>Hvordan opplever dere at elevene trives på skolen? Hvordan trives de i friminuttene? Opplever dere vold på skolen? Er det mobbing på skolen? Opplever dere rasisme? Trives du i arbeidet som kunnskapsformidler og rollemodell? Er det arbeidsro i timene? Har dere plan mot mobbing?</i></p>
<p>Læreren er en tydelig og trygg voksenperson som bidrar til at elevene er motiverte for læring.</p>	<p><i>Opplever du som lærer at du har regien for hva som skal skje? Er dere gode kolleger? Deler dere kunnskap og ideer med kolleger? Diskuterer dere begrepet "Læring" i personalgruppa? Har dere fokus på læringsmål overfor elevene? Får elevene ta i bruk ulike læringsstrategier i timene? Kjenner dere til de lover og regler som skolen har? Følger alle disse reglene?</i></p>
<p>Elevene opplever at de har medbestemmelse i skolehverdagen</p>	<p><i>Er elevene med på å si noe om arbeidsmengde, arbeidsmåter og type arbeid på årsplanen/arbeidsplanen? Gjennomfører dere elevsamtale? Tar dere foreldrene med på planlegging av året? Får elevene være med å diskutere hvordan de lærer best? Gjennomfører dere § 9a?</i></p>
<p>Skolen som lærende organisasjon</p>	<p><i>Diskuterer dere hva god klasseledelse er? Hvis du sliter med klasseledelse, får du hjelp fra kolleger og ledelse? Har lærerne felles ansvar for alle elevene?</i></p>

Vedlegg 2
Samtaleguide rektor

<p>Læringsmiljøet i klassen er godt og inkluderende</p>	<p><i>Hvordan er læringsmiljøet på skolen? Er det mobbing på skolen? Finnes det vold? Opplever du rasisme? Blir lærerne respektert av elevene? Er det lett å få i gang skoleutvikling? Trives du som rektor og rollemodell?</i></p>
<p>Læreren er en tydelig og trygg voksenperson som bidrar til at elevene er motiverte for læring</p>	<p><i>Diskuterer dere begrepet "Læring" i personalgruppa? Opplever du at lærerne har regien over hva som skal skje i klasserommet?</i></p>
<p>Elevene opplever at de har medbestemmelse i skolehverdagen</p>	<p><i>Har elevene reell medbestemmelse?</i></p>
<p>Skolen som lærende organisasjon Klasseledelse i praksis</p>	<p><i>Diskuterer dere ofte hva god klasseledelse er? Gir rektor støtte til lærere som trenger det?</i></p>

Vedlegg 3
Samtaleguide foreldre

<p>Læringsmiljøet i klassen og på skolen er godt og inkluderende</p>	<p><i>Hvordan synes dere at barna deres har det på skolen? Har alle venner på skolen, eller er det noen som ikke får være med? Har dere inntrykk av at det finnes vold/mobbing? Opplever dere rasisme? Har dere inntrykk av at det er ro i timene?</i></p>
<p>Læreren er en tydelig og trygg voksenperson som bidrar til at elevene er motivert for læring.</p>	<p><i>Hvilke inntrykk har dere av lærerne? Har dere inntrykk av at de er flinke å motivere elevene? Hvordan følges lekser opp hjemme? Opplever dere at elevene vet hva de skal lære? Opplever dere at elevene blir vurdert i forhold til målene? Kjenner dere til målene? Har dere inntrykk av at elevene får nok hjelp på skolen? Kjenner dere til skolens ordensregler?</i></p>
<p>Elevene opplever at de har medbestemmelse i skolehverdagen</p>	<p><i>Har dere inntrykk av at elevene har medbestemmelse? Hva har foreldregruppen medbestemmelse på?</i></p>
<p>Klasseledelse i praksis</p>	<p><i>Hva legger dere i begrepet klasseledelse? Er lærerne dyktige klasseledere? Hva kan bli bedre?</i></p>

Vedlegg 4

Samtaleguide elever

<p>Læringsmiljøet i klassen og på skolen er godt og inkluderende</p>	<p><i>Hvordan har dere det her på skolen i timene og friminuttene?</i> <i>Har alle venner på skolen, eller er det noen som ikke får være med?</i> <i>Opplever dere mobbing på skolen?</i> <i>Opplever dere rasisme?</i> <i>Trives du i klassen i lag med elevene og lærerne?</i></p>
<p>Læreren er en tydelig og trygg voksenperson som bidrar til at elevene er motivert for læring.</p>	<p><i>Er det ro i timene?</i> <i>Bruker dere å starte timene presist?</i> <i>Hvem bestemmer i timene?</i> <i>Forteller læreren din hva du skal lære?</i> <i>Hva er viktig for at du skal lære mye på skolen?</i> <i>Får alle hjelp i timene når de trenger det?</i> <i>Tør du å spørre om hjelp?</i> <i>Kjenner dere til noen regler på skolen?</i> <i>Reagerer alle lærerne likt når noen bryter regler?</i> <i>Behandler dere hverandre med respekt?</i></p>
<p>Elevene opplever at de har medbestemmelse i skolehverdagen</p>	<p><i>Bestemmer dere elever noe?</i> <i>Får dere være med å diskutere hvordan dere lærer best?</i> <i>Har dere elevsamtaler?</i></p>